

26.10.2016

Stop zneužívaniu evidencie a zvýšeniu motivácie pracovať

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny pripravilo opatrenia, ktorými chce zamedziť zneužívaniu systému evidencie v nezamestnanosti, zefektívniť pomoc pre ľudí bez práce či zvýšiť ich motiváciu nájsť a udržať si zamestnanie.

Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny evidujú desiatitisíce voľných pracovných miest, na ktoré zamestnávateľia nevedia nájsť vhodných zamestnancov. A to aj napriek tomu, že k dispozícii majú viac ako 250-tisíc ľudí bez práce. „Veľa nezamestnaných z rôznych dôvodov neprijíma úradmi sprostredkované pracovné ponuky, ale ani rekvifikácie. Mnoho z nich totiž popri evidencii pracuje na dohodu, častokrát aj celoročne a niekoľko rokov po sebe. Dokonca sme zistili, že spĺňajú aj požiadavky zamestnávateľov na voľné pozície. Pýtame sa preto, prečo sú pre nich vhodní ako dohodári a nie ako klasickí zamestnanci,“ opisuje štátny tajomník ministerstva práce Branislav Ondruš.

Aby sa zabránilo využívaniu dohôd na krytie nelegálnej práce, navrhuje ministerstvo ich obmedzenie popri evidencii na 40 dní v roku. „Zdá sa nám, že je to dostatočne dlhá doba na to, aby človek neprišiel o pracovné návyky. Zároveň je to dostatočné obmedzenie na to, aby takýto človek nemohol byť zneužívaný na čiernu prácu,“ podotýka. Okrem toho nebude môcť uchádzač pracovať u zamestnávateľa, u ktorého bol pred zaradením do evidencie. Ani u toho, ktorý ho odmietol zamestnať počas predchádzajúcich 6 mesiacov. Zruší sa aj možnosť byť popri evidencii v pracovnom pomere, napr. na skrátený úväzok.

Navrhovaná právna úprava zákona o službách zamestnanosti má tiež zamedziť zneužívaniu systému evidencie v nezamestnanosti. Ak uchádzač o prácu predčasne opakovane skončí do jedného mesiaca zamestnanie sprostredkované úradom práce, pol roka sa nebude môcť vrátiť do evidencie. „V minulom roku sa na úradoch zaevidovalo celkovo 241-tisíc občanov, z toho takmer 40-tisíc bolo vyradených z dôvodu nástupu do zamestnania, ale do troch mesiacov sa opätovne zaevidovali. Jedna tretina z nich tak urobila dokonca do jedného mesiaca. Týmto chceme zabrániť špekulatívnemu prístupu ľudí pri sprostredkovaní zamestnania úradom,“ vysvetľuje štátny tajomník. Dôvodom pre vyradenie z evidencie má byť aj odmietnutie ponuky zúčastniť sa na akomkoľvek nástroji aktívnej politiky trhu práce.

Novela prináša aj zefektívnenie vybraných nástrojov na podporu zamestnávania. Absolventom umožní vykonávať absolventskú prax aj v oblastiach, ktoré nezodpovedajú dosiahnutému stupňu a odboru ich vzdelania. Upraví sa aj poskytovanie príspevku na dochádzku za prácou a príspevku na podporu mobility. Ten budú môcť poberať zamestnanci aj v prípade zmeny zamestnávateľa až do konca oprávneného obdobia.

Zmeny robí ministerstvo aj v zákone o pomoci v hmotnej núdzi. Tie majú zvýšiť motiváciu poberateľov hľadať si a udržať zamestnanie. Dlhodobo evidovaným nezamestnaným a dlhodobo neaktívnym ľuďom by sa pri posudzovaní nároku na dávky v hmotnej núdzi nemalo 12 mesiacov do príjmu započítavať 50 % zárobku zo závislej činnosti. V súčasnosti sa nezarátava 25 %. „To znamená, že človek, ktorý je dlhodobo nezamestnaný, poberá dávky v hmotnej núdzi a nájde si zamestnanie, my mu odpočítame polovicu príjmu z toho zamestnania a potom prepočítame, či mu zostávajú nároky na pomoc v hmotnej núdzi. Po tomto kroku síce zostane viac ľudí v systéme, avšak výrazne sa zvýšia ich čisté príjmy,“ hovorí Branislav Ondruš.

Novelou by sa malo zabrániť aj špekulatívnemu správaniu poberateľov pomoci v hmotnej núdzi, ktorí sa vyhýbajú povinnej aktivácii. „Tí si nemusia odpracovať dávku, ak preukážu, že majú inú pracovnú činnosť, napr. dohodu. V praxi sa však ukazuje, že síce tú dohodu mali, ale odpracovali nula hodín a nič nezarobili. Neodpracovali tak ani povinnú aktiváciu, ani inú prácu podľa dohody. Dávku teda dostanú aj bez odpracovania 8 hodín týždenne,“ približuje Ondruš. Po novom by sa malo preto pri práci na dohodu prihliadať len na skutočne vykonanú závislú činnosť, teda počet odpracovaných hodín.

Pripravované zmeny by mali platiť najneskôr od mája budúceho roka.